
CONCIO XXIV.

THEMA: Dominus patiens, et multae misericordiae.

(Num. XIV, 18).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cum Corde Iesu sustinendum, quia patiens est.

DIVISIO. Compatitur: I. In bello, quod undique adversus Ecclesiam consurgit; II. In malis, quae homines ubique circumstant; III. In poenis quas sui carissimi sustinent.

PARS I. *a*) In capite; *b*) In doctrina; *c*) Et in membris.

PARS II. Quae mala proveniunt: *a*) A carnis concupiscentia; *b*) Ab hostis maligni incitamentis; *c*) A mundi praepotentia et vi.

PARS III. Hominum vero: *a*) Alii laborant tepiditate; *b*) Alii vero siccitate; *c*) Nonnulli tandem tentationum et affectuum sensibilibum tempestate.

Exordium. Levis momenti, in hac thesi conscribenda, occurrit dubium, quod expositione indiget. Materia enim, de qua agitur, iuxta sensum litteralem deprecationis, est patientia Cordis Iesu. Sed non, ut mihi videtur, de patientia stricte sumpta, quae consistit in adversis tolerandis, sed potius de compassione, quasi dicamus: Cor Iesu esse compatiens nostri. Ratio quare non agitur de patientia in quantum est voluntaria ac diuturna perpessio rerum arduarum et difficilium, ut ait Tullius, est, quia infra, Cor Iesu vel saturatum opprobriis (Conc. XXX), vel attritum propter scelera nostra (Conc. XXXI), vel usque ad mortem obediens factum (Conc. XXXII) late considerabimus.

Rationes autem, quibus nitimur, ut agamus hic de compassione, potius quam de patientia proprie dicta, duo praecipuae sunt. Prima; quia in multis S. Scripturae locis, Dominus Deus vocatur patiens et multum misericors, haud aliter ac si misericordia sit effectus quidam compassionis eius, et quasi idem sonet patiens ac compatiens. Altera sumitur a probatissimis auctoribus, qui sicut P. Gautrelet S. I. (1) pertractant consecutive compassionem et misericordiam SS. Cordis.

His ergo praenotatis, agemus de patientia, sensu exposito, idest de compassione, sequentem stabilientes

Propositionem. *Cum Corde Iesu sustinendum, quia patiens est.*

Etsi innumera S. Scripturae testimonia, infinitam Dei et SS. Cordis Iesu erga nos compassionem, et verbis et exemplis, apertissime non comprobarent, ex ipsa charitatis notione et ex vi amoris, quo erga nos ardet, ut vidimus supra (Conc. XI et XIII), iam eruitur quod malis nostris supramodum compatiatur. Altera enim inter virtutes, quae velut effectus interni a charitate procedunt est compassio, qua compellimur alienae miseriae subvenire, et tunc misericordia nuncupatur. Ideo alter ex characteribus charitatis, iuxta D. Paulum, est quod « non gaudet super iniquitate » (2), sed potius de ipsa dolet, ut exponit Angelicus: « Vel dicit quod charitas non gaudet super iniquitate, scilicet, a proximo commissa, quinimo de ea luget, in quantum contrariatur proximorum saluti quam cupit » (3). Et haec est propria compassionis notio, iuxta vim vocis: pati cum patiente; seu « non desis plorantibus in consolatione » (4).

Quam quidem compassionem habet Cor Iesu:

Divisio. I. *In bello, quod undique adversus Ecclesiam consurgit; II. In malis, quae homines ubique circumstant; III. In poenis, quas sui carissimi sustinent.*

- (1) *Mes del S. Corazon dias 31 y 32.*
 (2) *I Corinth. XIII, 6.*
 (3) *Expos. in hunc loc.*
 (4) *Eccl. VII, 38.*

PARS I. — COR IESU COMPATITUR IN BELLO
ADVERSUS ECCLESIAM.

Dicitur Ecclesia sponsa Christi: « veni et ostendam tibi sponsam uxorem Agni » (1): quae, sicut Heva a latere Adami dormientis, a latere eius divino processit. « Salvator, emisso in cruce iam spiritu, sustinuit perforari latus suum, ut inde, sanguinis et aquae profluentibus undis, formaretur unica et immaculata, ac virgo, sancta mater Ecclesia sponsa sua » (2). Et S. Augustinus: « Hic secundus Adam, inclinato capite, in cruce dormivit, ut inde formaretur ei coniux, quae de latere dormientis effluxit » (3). Ideo tamquam sponsam Christus Ecclesiam diligit, ut ait D. Paulus: « viri, diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit Ecclesiam et semetipsum tradidit pro ea » (4). Dilexit eam velut sponsam, et in huius dilectionis argumentum, tradidit semetipsum pro ea, ut mundaret et sanctificaret; lavacrum enim hoc et mundatio virtutem habet a passione eius. Decebat namque quod sponsus immaculatus sponsam haberet immaculatam; unde totum factum fuit, ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam (5).

His praenotatis, quivis, etsi rudis, capiet quanto dolore afficiet Cor Iesu adversa, quibus undique Ecclesia afficitur: quae quidem constantia sunt et acerbissima, iuxta praedictum: « si me persecuti sunt, et vos persequentur » (6). Nam modo est persecutio cruenta, martyrum corpora trucidans: modo autem haeresis insaniens et contra eius magisterium assurgens: nunc schisma lacrimabile, vestem nuptialem misere scindens: nunc vero probrosa morum relaxatio audacter faciem eius

- (1) *Apoc. XXI, 9.*
 (2) *Serm. INNOCENT. VI in Decret. de fest. lanc. et clav.*
 (3) *Tract. c. XX in Ioann.*
 (4) *Ad Ephes. V, 25.*
 (5) *Exposit. D. THOM. v. 27.*
 (6) *IOANN. XV, 20.*

deturpans. Et quasi aetas nostra contenderet tempora praeterita criminose superare, et omnibus simul iniuriis, quondam illatis, uno impetu percutere, odio prosequitur adversus eam diabolico et quam acerbissime percutit in capite, in doctrina et in membris.

a) In capite visibili dicam, in Romano nempe Pontifice qui regno temporali expoliatus, mendicato vivens, in servitute physicam redactus, a suis sociis in custodia pacti penitus derelictus, bellum infensissimum sustinet, cui cederet, in quo abs dubio langueretur, a quo certo superaretur, nisi coelitus, iuxta illud Exodi, firmaretur: « ego ero tecum » (1). Si ergo passiones nostrae passiones sunt Christi, qui est caput; passiones Pontificis, passiones sunt intimae Cordis Iesu, cuius vicem gerit, super quem ad modum petrae firmissimae, fundavit Ecclesiam, cui soli competit in nomine eius, fratres suos in fide confirmare: « Et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos » (2).

b) Aliud belli genus sustinet Ecclesia quoad doctrinam. Olim haereses unum vel aliquos fidei determinatos articulos impugnabat. Nunc vero, omnes simul respuit, in integram revelationem pugnat a liberalismo moderno, cuius formula est: libera cogitatio, soluta ab omni auctoritate divina: cuius praxis est vitiorum procax et effrena dominatio in moribus; cuius finis est exclusio cuiuscumque religionis ab omnibus socialibus institutionibus, adeo ut religio non sit nisi libera res individuorum: cuius fructus sunt matrimonium civile, divortium, scholae laicae, publicae beneficentiae opera a dispensatione ministrorum Christi oblatae, et ita porro (3).

c) Tandem bellum in membris suis sustinet vel simul sumptis, sicut hodie adversus tribum sacerdotalem et familias religiosas, sive adversus societatem domesticam dire infertur: vel private contra ipsum individuum: et ita homines oppugnant omnia quae Christi sunt *velamen malitiae habentes libertatem*, ut ait Apostolus. Et revera: simillima videntur nostra,

(1) III, 12.

(2) Luc. XXII, 32.

(3) Vide DEL VECCHIO, T. I, n. 872.

illis temporibus quae Ieremias lamentabatur propter desolationem civitatis et ruinam templi et regionis vastationem, exclamans: « Oblivioni tradidit Dominus in Sion festivitatem et sabbatum: et in opprobrium et in indignationem furoris sui, regem et sacerdotem » (1). Sacerdotes namque nostri non auscultantur Verbum Dei annuntiantes, non adhibetur reverentia ministris Christi debita, nullus mos geritur eis sive consiliantibus, sive admonentibus, non redamantur beneficientes. Imo potius in angustiorem statum quotidie rediguntur, cinice irridentur, furenter vexantur, dum a pueris edocendis et ab agonizantium lectulis et a nuptiis benedicendis repelluntur, avertente eos, societate impia, proterva, blasphema et athea, et ipsis populorum rectoribus qui religiosos in exilium propellant, qui sacris Domini Virginibus nullum munimen praestant, qui totam Ecclesiam velut civitatem sine muro ponunt, qui societatem domesticam et individuum dissolvunt vel conantur perturbari libris editis libere adversus fidem catholicam, imaginibus obscenis, theatris immoralibus, academiis irreligiosis, concionibus publicis ordinem subvertentibus, et tot impune, immo cum laude publica, erectis congregationibus vitiosis et tot protectis antris turpitudinum et impudicitiae quae ubique pullulant.

PARS II. — COR IESU COMPATITUR IN MALIS QUAE HOMINES CIRCUMSTANT.

Secundo, Cor Iesu compatitur in malis, quae sic generatim sumptis, homines ubique circumstant. « Flebam quondam super eo, qui afflicto erat, et compatiebatur anima mea pauperi » (2); pauperes enim, ex hoc quoad homines, sumus: « pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea » (3). Ideo de Iesu compatiente legitur: « non enim habemus pontificem, qui non

(1) Thren. II, 6.

(2) Iob. XXX, 25.

(3) Psalm. LXXXVII, 16.

possit compati infirmitatibus nostris » (1). Super quod D. Thomas: « Sciendum est autem quod *ly* posse aliquando importat, non nudam potentiam, sed promptitudinem et aptitudinem Christi ad subveniendum. Et hoc quia scit per experientiam, miseriam nostram, quam, ut Deus, ab aeterno scivit per simplicem notitiam. Unde subdit: (Apostolus) « pro similitudine, scilicet nostri, tentatus per omnia, absque peccato » (2). Ratio ergo qua compatiens est nostri, sumitur ab experimento, quod de malis nostris sustinuit, peccato excepto. Ideo tentatus per omnia. Ex hac ergo D. Thomae expositione synopsis malorum nostrorum eruemus, quibus Cor Iesu compatitur, quaeque ad tria potissimum capita reducuntur:

a) Quaedam enim, a carne proveniunt, quando scilicet caro concupiscit adversus spiritum. Et ista non sine peccato sunt: quia, ut dicit Augustinus « nonnullum peccatum est cum caro concupiscit adversus spiritum, quia hoc est carnem concupiscere ». Nota: Potest porro vitium esse non peccatum; quia vitium dicit proclivitatem ad peccandum, ex qua non semper necesse est peccatum sequi. Sed peccatum supponit D. Thomas, quia, hoc ipso quod concupiscit caro, inordinatus aliquis motus intelligitur. Haec tentatio quae in Christo non fuit, est in homine quia caro est; et haec insidiatur animae, excruciat eam, et aggravat: « corpus enim quod corrumpitur aggravat animam » (3). Hostis terribilissimus, quia domesticus, quia necessarius; qui nisi fortiter superetur et in servitutem redigatur, subito irruit et vorat.

His ergo malis miseretur Cor Iesu, dicente Propheta: « Quomodo miseretur pater filiorum, misertus es Dominus timentibus se, quoniam ipse cognovit figmentum nostrum. Recordatus est quoniam pulvis sumus » (4). Mementote quia Samaritanam circa puteum expectavit, adulteram absolvit, Magdalenae peccatrici indulsit.

(1) *Hebr.* IV, 15.

(2) *Exposit.* in hunc loc.

(3) *Sapient.* IX, 15.

(4) *Psal.* C. II, 13, 14.

b) Alia vero procedunt ab hoste maligno, nos ad delectabilia, sed vetita, alliciendo. Ita tentatus fuit Christus quia allectus delectabilibus. Quidquid enim pertinet ad prosperitatem huius vitae, vel pertinet ad concupiscentiam carnis, vel ad concupiscentiam oculorum, vel ad superbiam vitae. De primo tentavit eum diabolus, quando eum de gula tentavit, quae est mater luxuriae: « si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant » (1). Item de inani gloria, tentavit cum dicit: « mitte te deorsum; scriptum est enim, quoniam angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te » (2). Item de concupiscentia oculorum, dicit: « haec omnia tibi dabo » (3). Et quia per omnia tentatus, hinc est quod omnibus compatiatur, qui ignorant et errant, quoniam et ipse circumdatus est infirmitate. Hinc suaviter admonuit discipulos, inter quos facta est contentio quisnam eorum videretur esse maior. Iuveni autem, affectu adhuc immoderato seu nimis sollicito erga patrem ducto, respondit, non increpans sed alliciens: « sequere me; et dimitte mortuos sepellire mortuos suos » (4).

c) Tandem aliud genus malorum, quae undique nos circumstant, oritur a mundo, terrente nos per adversa. Aliquando namque mundus, scilicet congregatio stultorum et impiorum bonos afficit paupertate, bonorum expoliatione, exilio, contumeliis, verberibus, et etiam morte. In quibus, etiam suis compatiatur bonus Iesus, qui fuit tentatus per adversa et insidias a pharisaeis, conantibus eum capere in sermone, et per contumelias et per flagella et per innumera tormenta et mortem.

Et non solum compatiatur nobis quia prior tentatus est, sed quia in nobis quodammodo ipse tentatur; unde per Apostolum: « quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur et ego non uror? » (5). Cum simus corpus eius et membra de membro, mirum non est si compassionem sentiat

(1) *Matth.* IV, 3.

(2) *Matth.* IV, 6.

(3) *Matth.* IV, 9.

(4) *Matth.* VIII, 22.

(5) *II Corinth.* XI, 29.

de omnibus malis undique in nos adventantibus, sive a carnis illecebris, sive a suasionem diaboli, sive ab impetu mundi proveniant! O suavis amicitia! O compassio tenerrima! O dulcissima pietas!

PARS III. — COR IESU COMPATITUR IN POENIS
QUAS CARISSIMI SUI SUSTINENT.

Tandem compatitur poenis quas sui carissimi sustinent. Carissimas dico, animas Iesu amantes et magis sollicitas, tum gloriae eius promovendae, tum propriae salutis adipiscendae, et viae sanctitatis feliciter percurrendae. Quae aliquando infirmas sunt ac debiles, tum ex defectu spiritualium, tum ex aliqua saeculi dilectione; atque inde etiam cum his patitur Cor Iesu: « factus sum infirmis infirmus » (1).

a) Earum, quaedam infirmantur ob defectum, spiritualium bonorum, vel quia ad sanctitatem, ad quam vocatae sunt, et quam ex inita perfectiori vitae conditione profiteri tenentur, abstractae illecebris, non pertingunt; vel quia nonnulla spiritualia bona, quae a Deo enixe precantur et videntur ad perfectionem utilia, non consequuntur. Illae tepiditate laborant, de quibus legitur: « utinam frigidus vel calidus esses; sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo » (2). Meminerint et hae finem infortunatum tepidi: qui enim: « spernit modica, paulatim decidet » (3), et « nemo mittens manum suam, ad aratrum et respiciens retro, aptus est regno coelorum » (4). Similitudo est ab agricultura sumpta. « Sicut enim arator debet non solum manum admovere stivae, sed et oculos in anteriora intentos habere, alioquin vel opus arandi intermittit, vel infructuose laborat, sulcos ducens nec rectos, nec profundos; sic qui ministerio evangelico aut christianae pietatis professioni se devovet, oblivisci debet quae retro sunt

(1) *I Corinth.* IX, 22.

(2) *Apoc.* III, 16.

(3) *Eccl.* XIX, 1.

(4) *Luc.* IX, 62.

et ad anteriora intendere, memor uxoris Loth, quae Sodomam versus oculos convertens, non impune tulit sed in statuam salis conversa est » (1).

b) Aliae sunt animae quae angustiantur ex defectu, ut illae vocant, quorundam bonorum spiritualium, quae a Domino precantur quin umquam a sponso exaudiri videantur. Hae perfectiores et ex parte miserrimae, quia siccitate laborant, ita dire in spiritu cruciantur ut soli Deo notum esse possit meritum a desolatione tanta procedens. De his videtur dictum: « non est qui consoletur eam » (2); nam amantes videntur non redamari; orantes, quasi spiritus esset pennis destitutus, non videntur e terra consurgere; communicantes corpus Christi non inflammantur, immo potius, accedentes, videntur repelli; lacrimas effundunt non ex amore dulces, sed vi doloris amarissimas; et ita videtur ab eis dilectus recessisse, ut nequeant umquam cum propheta cantare: « consolationes tuae laetificaverunt animam meam » (3). Vere lacrimabilis et compassione digna conditio qua sponsus non in longinquum discessit, sed tamem stat post parietem. Quis nisi Cor Iesu, cuius delicias et societatem gustare illae appetunt, potest his animabus desolatis digne compati?

c) Sunt tandem aliae quae nimis amore saeculi ductae, quin tamen Deum unquam deserere intendant, laborant, quasi in tempestate positae et quassatae naves; impetus enim affectuum carnis in consanguineos et etiam in personas spirituales et in alios quoscumque sub spirituali pretextu, altam in corde procellam et commovent et perflant, quae mentem a Deo distrahit, cuius est totum quod est optimum, et qua anima paulatim a Deo recedit qui nullatenus tolerat dimidium et divisum imperium quia « nemo potest duobus dominis servire ». Meminerint hae animae illius mandati: « diliges Dominum Deum tuum ex toto corde »; ex integro corde, seu in intimo cordis. Et si quid inveniunt in creaturis appe-

(1) NAT. ALEX. in loc. cit.

(2) *Thren.* I, 2.

(3) *Psalm.* XCIII, 19.

tibile, attendant nihil aliud hoc esse quam vestigium tenue summae appetibilitatis divinae.

De his ergo caeterisque humani cordis miseriis condolet Cor Iesu: « quis infirmatur et ego non infirmor?; quis scandalizatur », idest patitur persecutionem, « et ego non uror », igne compassionis? « Et attende quod Apostolus congrue utitur hac voce: uror: quia compassio procedit ex amore Dei et proximi, qui est ignis consumens, dum movet ad sublevandas miseras proximorum et purgat ex affectu compassionis, et per quem nobis peccata relaxantur » (1). Si ergo sic se gerebat D. Paulus misertus super mala fidelium, quomodo SS. Cor Iesu se geret? Hoc iam consideratum est. Melius est ergo ut attendamus, quo animo respondere compassioni tantae debemus.

Consequentia. Ergo cum Corde Iesu sustinenda sunt quaecunque adversantia, sive a proximis, sive ab ipso Deo directe proveniant, ut motu quovis irae et indignationis cohibito, potius compassionem pro inimicis sentiamus, quam ultionem de iniuriis appetamus. Huiusmodi mansuetudo similes Cordi Iesu reddet, qua mundum fuit ab omni impatientia et ab omni ultionis affectu: immo potius compassus est patientissimus Iesus inimicis iniquis, et ob iniurias sibi illatas, et ob mala quibus Iudaei, ob immane scelus, afficerentur. Amor qui fecit ut compatiatur nobis, grato rependendus est animo: et gratus animus postulat ut sustineamus cum eo, compatiens proximis, super quos signatum est sigillum Sanctae Trinitatis.

Affectus. O Cor mitissimum Iesu! « Tu pro me sustinisti contumeliam, irrisionem et afflictionem. Pertulisti sputa, flagella et crucis ac mortis tormenta: et tantum abfuit ut vindictam peteres, quod pro ipsis persecutoribus precatus es. Volo, Domine, a corde meo omnem impatientiam depellere;

(1) *Expos. D. THOM. in epist. II ad Corinth. XI, lect. VI.*

et infamiam, aegritudines, derisiones, contumelias, derelictiones internas, subtractiones sensibilis gratiae et omnem adversitatem aequo animo tolerare. Da mihi, obsecro, ne opere aut verbo de adversariis ultionem sumam; ne corde rancorem et impatientiam feram et ut me omni malo dignum arbitrans, laeto animo cuncta adversa emergentia sustineam » (1).

Deprecatio. Obsecro te, dulcissime Domine Iesu Christe, ut passio tua sit mihi virtus, qua muniar, protegar atque defendar: vulnera tua sint mihi cibus potusque quibus pascar, inebrier atque delecter: aspersio sanguinis tui sit mihi ablutio omnium delictorum meorum: mors tua sit mihi gloria sempiterna. In his sit mihi refectio, exultatio, sanitas, et dulcedo cordis mei. (Ex S. Alphonso).

(1) P. ALVAREZ S. I. *Mundie XI.*

